

*Ο Ιωάννης Μεταξάς πολιτικός ήγέτης.

Ιωάννης
Μεταξάς

ΤΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΤΟΥ
ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ

★ ★ ★

1921-1932

*Επιμέλεια: ΠΑΝ. Μ. ΣΙΦΝΑΙΟΣ

I K A P O S
1964

σωμεν. Τὴν ἀνάγκην ἀναδημουργίας ἐσωτερικοῦ βίου ἔξασφαλίζοντας τὴν ἑθνικήν καὶ κοινωνικὴν πρόσδοτον τοῦ λακοῦ, πρόσδοτον, τὴν ὁποίαν θεωροῦμεν ὡς τὸ κυριώτερον μέσον ἐπικρατήσεως τοῦ ἐλληνισμοῦ ἐν Ἀντολῇ.

I would like to thank

28

ΤΟ ΠΟΛΙΤΙΚΟΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ ΤΩΝ ΕΛΕΥΘΕΡΟΦΡΟΝΩΝ

«Néa «Hueoia» τῆς 13 Ὁρτωβούσην 1922»

Τιμηθείς ὑπὸ τῶν ἀκολουθούντων τὰς κατωτέρω ἐκτιθεμένας πολιτικὰς ἀρχὰς διὰ τῆς ἐμπιστοσύνης των ὅπως ἡγγιθῶ τοῦ κοινῆ αὐτῶν θελήσεις ἐπιχειρουμένου πολιτικοῦ ἀγώνος, φέρω ἐν ὄνδραις αὐτῶν ἔνωντας τῆς δημοσίας γνώμης τὸν λόγον, ὅπως ἐκθέσω ἐπομέποεις τὸ πρόγραμμα ὑπὸ τὸ δόπιον οὗτον Δῆμογνωμονών καὶ κατὰ τὰς ἐπικειμένας κατόπιν τῆς διαλύσεως τῆς Ἐθνοποιείσθετος ἐλάχιστης κυρι ἐν τῷ μέλλοντι.

Η βαθεία και γενική συναλογίας, δύτι οι μετά τάπος έκλογας του Νοεμβρίου του 1920 κυβερνήσαντες διεγείρισθησαν την ξένουσιν κατά τρόπους αποτελούντα παραβίασιν της διάτων έκλογών όπειναν έκδηλωσισής λαϊκής θελήσεως, αφ' έτερου ή γενική πεποίθησις, δύτι τὸ πρὸ τῶν έκλογῶν τοῦ Νοεμβρίου ἐπικρατήσαν ἀνελεύθερον πολιτικὸν καθεστῶς ἢ τοι καὶ εἶναι εἰς τελείων ἀντίφασιν πρὸς τὰς ὀνάργακας καὶ τοὺς πόθους τῆς ἀλευθέρας ἐλληνικῆς ψυχῆς, καὶ τέλος ἡ ὀνάργηκα τοῦ νῦν προστατεύοντος τὰ συμφέροντα καὶ νῦ προσαχθῆ ἡ εὐημερία τοῖς ἀπὸ πολλοῖς ἔγκαττας ειφεύσιν εἰς τὴν πύργην των λαϊκῶν τάξεων, προεκάλεστην τὴν συγκρότησιν τοῦ πολιτικοῦ κόμματος, τῆς δόπιας συγκροτήσεως ἀ παρχὴ ἐγένετο.

Οι λόγοι οι προκαλέσαντες τὸν σχηματισμὸν τοῦ κομμάτου τούτου καθησίζουσι σφῶς καὶ τὸν σταθερὸν ἐν τῷ μέλλοντι δρόμῳ του.¹ Ἀποκρύψαμεν ἀπολύτως τὰς μεθόδους κυβερνήσεως καὶ διοικήσεως τοῦ παρελθόντος, τὰς ἀπὸ πολλοῦ καταδικασθεῖσας ἐν τῇ λαϊκῇ συνειδήσει, ἀλλ᾽ ἀποκρύψαμεν ἐπίσης ἀπολύτως καὶ πᾶσαν μείωσιν τῶν λαϊκῶν ἐλευθεριών, θεωροῦντες ἀδύνατον τὴν ἀνάπτυξην καὶ εὐημερίαν τοῦ Ἐλληνικοῦ ἀνευ τελείας ἀτομικῆς καὶ πολιτικῆς ἐλευθερίας, καὶ ἐπιδιώκομεν τὴν ἔξυπηρτέστον τῶν δημοκινῶν συμφερόντων καὶ τῆς ἰδεολογίας τῆς ἀγροτικῆς καὶ τῆς μικροαστικῆς τάξεως, ὡς καὶ ἐκείνων τῶν συμφερόντων τῆς ἐργατικῆς, διὰ δὲν ἀντιτίθενται πρὸς τὸ ὑπὸ τῶν πλειονοψήφων συσῶν τάξεων ἐκπροσωπύμενον κοινωνικὸν καθεστώς.

Θεορούντες ἀνάγκαλον διὰ τὰ συμφέροντα τοῦ Ἐθνους τὴν διατήρησιν τοῦ βασιλικοῦ θεισμοῦ ὑπὸ τὸ νεωστὶ δημιουργηθὲν δυναστικὸν καθεστώς, θέλομεν ὑπερμαχῆσαι ὑπὲρ αὐτῶν, ἀλλὰ συγχρόνως θέλομεν ἐπιδιώξει τὴν διὰ τοῦ καταστατικοῦ χάρτου δυνάμην ἔνεστι αὔξησην τῆς ἐπιρροῆς τοῦ λαοῦν παράγοντος, οὕτως ὥστε νὰ τονιζθῇ δόντον τὸ δυνατὸν περισσότερον ὡς λαϊκὸν χαρακτῆρα τοῦ πολιτεύματος. Θέλομεν ἐπιδιώξει εἰδικῶς τὸν εἰς τὸ ἐλάχιστον περιορισμὸν καὶ εἰς δυνατόν τὴν παντελὴ κατέργησιν τῶν ἔξαιρετικῶν κατὰ τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἀτόμου, τῆς ἐλευθερίας τοῦ πολίτου καὶ τῆς ἐλευθερίας τῆς γνώμης διατάξεων, ὅπως μὲν παρέχωνται πάλιν διὰ τοῦ Συντάγματος μέσα εἰς δημοφραγίας ἵνα διατηρηνταὶ ἐν τῇ ἔξουσίᾳ διὰ καταπέλεσσος τοῦ λαοῦ καὶ διώς παύση οὕτως δριστικῶς ἡ κατὰ τὰ τελευταῖς ἔτη διαταράξεσσος τὴν ἐλληνικὴν κοινωνίαν διγνώσκω.

Θεορούντες περιπέτειών, διτί πρώτιστον καθηκόντων τῆς ἐλευθερίας 'Ελλάδος είναι ή ἔξαστραίσις τῆς εὐμειρίας πάντων τῶν Ἑλλήνων καὶ ίδιζ τῶν ὑποδομῶν καὶ ή κατὰ τὸ δυνατῶν ἔθνηκα ἀπόντων διποταστούς φρονοῦμεν, διτὶ αὕτη δέονταί εἰσιν ἡ πέπιτοισιθή διὰ σώφρους καὶ συστηματικής ἔνσεγέλες. προσποιούμενοι τοὺς ἄνθρωποις ποὺς τὸ ἄνθρωπον

εθνικάς δυνάμεις καὶ διὰ συνετῆς ἔξωτερικῆς πολιτικῆς φερούσης σταθερός τὴν Ἑλλάδαν εἰς στενήν προσέγγισιν πρὸς τὰ σύμμαχα κράτη τῆς συνενοήσεως καὶ τὰ φίλα καὶ σύμμαχα Βαλκανικά. Κατὰ τὰ λοιπὰ αἱ διεθνεῖς ἡμῶν σχέσεις δέονται νὰ ἐναρμονίζωνται πρὸς τὴν διεθνῆ τάσιν τῆς διὰ τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν εἰρηνικῆς διευθετήσεως τῶν μεταξύ κρατῶν διαφορῶν.

Κυρίων πηγήν πλούτου της Ἑλλάδος θεωροῦμεν τὴν γεωργίαν. Συνεπῶς ἡ γεωργία πολιτικὴ ἔσται ἡ βάσις τῆς ἐσωτερικῆς πλουτοπαραγωγῆς ἡμῶν πολιτικῆς. Ἐκ παραλλήλου πρὸς ταύτην θέλομεν ἐπιδιώξει τὴν ἐνίσχυσιν τῶν ἐπαγγελματικῶν τάξεων, τῶν ὅποιων δώσαντων εἰναὶ στουδίαια ἡ συμβολὴ ἐν τῇ ἐθνικῇ ἡμῶν οἰκονομίᾳ, παρέχοντες καὶ εἰς τὴν ἀργατικὴν τάξιν τὴν προστασίαν ἔκεινην, ἡτοι θὰ καταστήσῃ εἰς τὸν ἑργάτην ἐμπλοκὴ τῆς ἀπόκτησιν μικρᾶς ιδιοκτησίας. Κατόπιν τῶν γενικῶν τούτων ἀρχῶν, πρὶν εἰσελθωμένων ἀνάπτυξιν τῶν καθέκαστα μερῶν τοῦ προγράμματος ἡμῶν, θεωροῦμεν ἀναγκαῖον νὰ σημειώσουμεν, διτὶ ταῦτα περιλαμβάνουσι σχεδὸν μάνον τὰς γενικὰς γραμμὰς νομοθετικῆς πολιτικῆς. Ὡς εἶναι εὐνόητον, δὲν εἰναὶ ἔργον ἀμέσου ἐκτέλεσεως καθ' ὅλην αὐτῆς τὰ σημεῖα ἀλλὰ θέλει γίνειν ἀντικείμενον βαθμιαίας ἐφαρμογῆς. Ἐνομίσαμεν διτὶ θὰ ἥτο περιττὸν νὰ ἀναφέρωμεν ὡς σκοποὺς ἡμῶν αὐθινούντα μέτρα, ὡς τὴν περικοπὴν τῶν περιττῶν πανων, ἢ τὴν πιστὴν ἐφαρμογὴν τῶν νόμων, καὶ ἔτερα διοικητικῆς φύσεως, καθ' ὅστον ταῦτα προκούπτοντα ἐκ τῶν ἀρχῶν τοῦ προγράμματος ἡμῶν, ἀποτελοῦν ἀναγκαῖας καὶ εὐνοήτους συνεπείας αὐτῶν ἀπ' ἐνός, καὶ εἶναι ἔξι ἀλλοι καθήκοντα πάσης χρηστᾶς διοικούσης Κυβερνήσεως.

Τὰ μέτρα τῶν ὁποίων θέλομεν ἐπιδιώξει τὴν πραγματοπόλησιν πρὸς ἐφαρμογὴν τῶν γενικῶν διογῶν τοῦ προγράμματος ἡμῶν εἶναι τὰ ἀκόλουθα.

Α'. Γεωργική Πολιτική

⁹Ανάπτυξις τῆς Γεωργικῆς παραγωγῆς ἀφ' ἐνδός μὲν διὰ συμπληρώσεως τῆς ἀποκατάστασεως τῶν ἀκτημάνων ἀγροτῶν, ἀφ' ἔτερου δὲ διὰ τῆς ὑποχρεωτικῆς ἐντατικῆς παραγωγῆς τῶν ὑπολειψθησαμένων γεωργικῶν ἐκτάσεων.

Ἐξηπορέστως τῆς γεωγραφίας πάστερις δι' εἰδικοῦ ταπεῖτικοῦ θεούματος

Βελτίωσις και ἐπαύξησις τῶν καλλιεργησίμων ἔκτασέων διὰ τῶν ἀναγκαίων τεχνῶν ἔργων (ἀποξῆραντικῶν, ἀρδευτικῶν, ἀντιπλημμαρικῶν καὶ ἐκμεταλλεύσεως πτώσεων ὑδάτων), είτε δὲ διωτικῶν ἐπιχειρήσεων ἐκτελουμένη, είτε δὲ ἀναγκαστικῶν συνετα-
σισμῶν.

Τοιστόχοις τῶν πάσης φύσεως γεωργικῶν καὶ ἀγροτικῶν συνεταιρισμῶν

Συμμετοχή τῶν σταφιδικῶν συνεταιρισμῶν εἰς τὸ ἔργον τῆς ἐνιαίας μὲ τάσιν ὑποκαταστάσεως αὐτῶν εἰς τούτου

Αποκατάστασις τῶν νομάδων κτηγορόφων είτε δι' ὑποχρεωτικῶν πολυετῶν ένοικιάσεων βιοσκῶν, είτε δι' ἀναγκαστικῆς ἀπαλλοτριώσεως αὐτῶν, πλὴν τῶν κονοτικῶν.

Διευκόλυνσις τῆς εἰς τὰς Κοινότητας ἀποδόσεως τῶν ὑπὸ τοῦ Κράτους καταληφθέντων κοινωνικῶν διατάξην. ἐπ' ὅπου ἀγέκαθην ἐνέμοντο ταῦτα αἱ Κοινότητες.

B'. Υποστήνοιξε τῆς μεμονωτικῆς τάξεως

g) $E\pi\gamma\gamma\rightarrow\lambda^+4\pi^+\chi^0_1$, $\tau\phi\pi\pi$

Ἐνίσχυσις τοῦ ἔργου τῶν ἐπαγγελματικῶν τάξεων διὰ τῶν εἰς τὴν οἰκεῖαν θέσιν ἀν γραφομένων μέτρων οἰκονομικῆς καὶ ἐπικαινεύτικῆς πολιτητῆς καὶ ήδη διὰ διοικητικῶν μ τρων αὖθιστών καὶ διαδέσσων τῆς ἐλληνικῆς βιοτεχνίας (σχολαί, ἔκθεσις, ἐπιμελητήριοι ἐμπορικοὶ κατεύθυνσις τῶν διπλωματικῶν καὶ προξενικῶν ἀγράνων κλπ.).

β) Δημόσιοι καὶ ίδιωτικοὶ ὑπάλληλοι

Προσαρμογὴ τῶν μισθῶν καὶ συντάξεων τῶν δημοσίων λειτουργῶν ἐν δυνατῇ ἀναλογίᾳ πρὸς τὴν διακύμανσιν τῶν ἀναγκῶν τοῦ βίου, προσδιορίζομένην διὰ τιμαριθμῶν.

Ἐνίσχυσις ὑπὸ τὸ ἀνωτέρῳ πνεύμα τῶν προσταθειῶν τῶν ίδιωτικῶν ὑπαλλήλων πρὸς βελτίωσιν τῶν ἀποδοχῶν των καὶ χορήγησιν συντάξεως.

Ἀναγνώρισις διὰ νομοθετικοῦ μέτρου τῆς συμμετοχῆς τῶν ίδιωτικῶν ὑπαλλήλων εἰς τὰ κέρδη τῶν ἀνωνύμων ἐταιρειῶν μὲν προσπάθειαν ἐπεκτάσεως καὶ ἐπὶ τῶν δόλων μεγάλων ἐπιχειρήσεων.

Γ'. Ναυτιλία

Ἐνίσχυσις τῆς ίδιωτικῆς πρωτοβουλίας πρὸς ἀνάπτυξιν τῆς ἐμπορικῆς ναυτιλίας, ἀποφευγομένης πάσης καταβληπτικῆς κηδεμονίας ἐπ' αὐτῆς.

Ἀντικατάστασις ἐξ ὀλοκλήρου τῆς ὑφισταμένης ναυτικῆς νομοθεσίας διὰ πλήρους καθώδικους καὶ ίδιωτικοὺς δικαίους.

Κρατικὴ ἐνίσχυσις πρὸς ίδρυσιν ἀτμοπλοΐας ἔξυπηρετούσης τὰς ἀγόνους γραμμὰς ἐσωτερικοῦ καὶ ἔξωτερικοῦ.

Ἐφαρμογὴ τῶν ἀποφάσεων τοῦ διεθνοῦς γραφείου ἐργασίας τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν ὡς πρὸς τὴν ἐμπορικὴν ναυτιλίαν.

Δ'. Βιομηχανία

Προστασία μόνον τῶν βιομηχανῶν α) τῶν κατεργαζομένων τὰς πρώτας ὥλας, β) τῶν ἀπαραιτήτων διὰ τὴν αὐτάρκειαν τῆς χώρας, ίδιᾳ δὲ τῆς σιδηροβιομηχανίας.

Ε'. Ἐργατικὴ Πολιτικὴ

Αὐστηρὸς ἐφαρμογὴ τῆς νομοθεσίας περὶ τῆς ὑγιεινῆς τῶν ἐργοστασίων ἐν γένει καὶ ίδιᾳ δῖστον ἀφορῷ τὰς γυναικας καὶ τοὺς ἀνήλικους.

Βαθμιαία ἐφαρμογὴ τῆς ἀσφαλείας κατὰ τῶν συνεπειῶν α) τῆς ἀσθενείας, β) τῶν κατὰ τὴν ἐργασίαν ἀντημάτων, γ) τῆς ἀνεργίας καὶ δ) τῆς ἀναπρόλειας, τοῦ θανάτου καὶ τοῦ γράπτου, δι' ὑποχρεωτικῆς συνεισφορᾶς τοῦ ἐργοδότου καὶ τοῦ ἐργάτου καὶ ἐνδεχομένης ἐνίσχυσεως ὑπὸ τοῦ Κράτους.

Καθορισμὸς τοῦ χρόνου ἐργασίας ἀναλόγως τοῦ εἰδίους αὐτῆς καὶ οὕτως ὥστε ἀρ' ἐνδός μὲν νὰ παρέχηται καιρὸς εἰς τὸν ἐργάζόμενον νὰ φροντίζῃ περὶ τῆς ἀναπτύξεως του, ἀφ' ἑτέρου δημος νὰ ἔξασφαλίζηται ἡ ἐνίσχυσις τῆς παραγωγῆς.

Παροχὴ μέσων πρὸς σχόπιμον καὶ ἐκπολιτιστικὴν χρησιμοποίησιν τῶν δώρων τῆς σχολαίας διὰ τοὺς ἀνήλικους, λαϊκοὶ βιβλιοθήκαι κτλ.).

Ἀναγνώρισις διὰ νομοθετικοῦ μέτρου τῆς ὑποχρεώσεως τῶν ἀνωνύμων βιομηχανικῶν ἐταιρειῶν δόπων διανέμουν ποσοστόν τι ἐκ τῶν καθαρῶν κερδῶν εἰς τοὺς ἐργάτας.

ΣΤ'. Δημοσιονομικὴ Πολιτικὴ

α) Αἱ μεσοίς φορολογία

Κατ' ἀρχὴν προστάθεια τῆς τονώσεως τῆς ἀμέσου, ἐπὶ ἐλαττώσει τῆς ἐμμέσου φορολογίας μὲ τάσιν ἐνίσχυσεως τῆς γεωργίας. Ἀπλοποίησις τῶν διατυπώσεων τῆς φορολογίας τῆς καθαρῆς προσδόου καὶ ἐν γένει τῆς ἀμέσου φορολογίας, ἐν περιπτώσει δὲ αὐξήσεως τῶν ἀναγκῶν τοῦ Κράτους, κάλυψις αὐτῆς διὰ προσδευτικῆς αὐξήσεως κυρίων τῶν συντελεστῶν τῶν ἔξης φόρων:

α) Ἐπὶ εἰσοδημάτων ἐκ κινητῶν ἀξιῶν.

β) Ἐπὶ κερδῶν ἐξ ἐμπορικῶν καὶ βιομηχανικῶν ἐπιχειρήσεων.

γ) Συνθετικοῦ καθαρᾶς προσόδου, καὶ συνεπόδου,

δ) Ὁπερεισθήματος, ἐπεκτεινομένου συγχρόνως τοῦ φόρου τούτου ἐπὶ τῶν πάσης φύσεως εἰσοδημάτων καὶ περιλαμβάνοντος ίδιᾳ τὸ ἐκ δωρεῶν, προικῶν, κληρονομιῶν καὶ κερδῶν ἐκ λαχείων ὑπερεισθήματος.

ε) Τοῦ ὑπερτιμήματος.

β) "Ε μεσοίς φορολογία

Μεταρρύθμισις τοῦ δασμολογίου ἐπὶ ἐπιστημονικῶν βάσεων καὶ πρὸς τὸν σκοπὸν α) τῆς βελτιώσεως τῶν ὅρων τοῦ βίου, β) τῆς ὑποστηρίζεως τῶν κατὰ τὰ ἀνωτέρω προστατευτέων βιομηχανῶν καὶ γ) τοῦ περιορισμοῦ τῆς ἐξαγωγῆς συναλλάγματος πρὸς ἀπόκτησιν εἰδῶν πολυτελείας.

γ) Διοίκησις δημοσίων οἰκονομικῶν

Καταρτισμὸς εἰλικρινῶν προϋπολογισμῶν.

Ἀναδιοργάνωσις τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς τονώσεως τοῦ ἐλεγκτικοῦ ἔργου.

Οργάνωσις ειδικῆς ὑπηρεσίας πρὸς παρακόλουθησιν τῶν δαπανῶν καὶ τῆς ἀποδόσεως τῶν φόρων.

Ζ'. Δικαιοσύνη

Ἄνυψωσις τοῦ δικαστικοῦ σώματος, ὄλικὴ καὶ ἡμικὴ ἐνίσχυσις αὐτοῦ καὶ ίδιᾳ τοῦ εἰρηνοδικειακοῦ κλάδου.

Ἀπονομὴ τῆς ἀστικῆς δικαιοσύνης διὰ μονομελῶν δικαστηρίων πρώτου βαθμοῦ, τριμελῶν δευτέρου βαθμοῦ καὶ πενταμελῶν συνθέσεως τῶν τμημάτων τοῦ ἀκυρωτικοῦ.

Εἰσαγωγὴ ὡς κανόνος τῆς προφορικῆς διαδικασίας.

Μόρφωσις εἰδικοῦ σώματος ποινικῶν δικαστῶν.

Περιοδεύοντα μονομελῆ πλημμελειδικεία.

Ἴδρυσις τακτικῶν διοικητικῶν δικαστηρίων διὰ τὴν ἐπίλυσιν τῶν διοικητικῶν ἀρχῶν διὰ παράβασιν τοῦ νόμου.

Ἐπιστρεψις τῆς ἀποπερατώσεως τῶν κωδίκων καὶ ἐν τῷ μεταξὺ ἐπιψήφιστις εἰδικῶν νόμων πρὸς τροποποίησιν πεπαλαιομένων τινῶν διατάξεων καὶ ρύθμισιν σχέσεων τοῦ συγχρόνου οἰκονομικοῦ βίου, δι' ἀς ὑφίσταται κενὸν ἐν τῇ νομοθεσίᾳ.

Η'. Διοίκησις

Ἀποκέντρωσις τῶν ὑπηρεσιῶν ὅλων τῶν κλάδων, πλὴν τοῦ δικαστικοῦ καὶ στρατιωτικοῦ καὶ τοῦ πολεμικοῦ ναυτικοῦ, εἰς γενικάς διοικήσεις, δι' ἀς θὰ ὑπάρχουν Νομοὶ μηροτεράφας περιοριζῆς τῶν ὑφίσταμενων.

Ἐκτέλεσις ώρισμένων κρατικῶν λειτουργιῶν δι' ἀμίσθων αἱρετῶν (διὰ καθολικῆς ψηφοφορίας) δργάνων κατὰ τὸ ποικίλα περιφερείας, μίλων στενωτέρων (κοινότητες) καὶ μίλων εὐρυτέρων (Νομοὶ κατὰ τὰ ἀνωτέρω δρια).

Πλήρης ἐφαρμογὴ τοῦ χωρισμοῦ τῆς ἀστυνομίας τῶν πόλεων ἀπὸ τῆς χωροφυλακῆς καὶ ίδρυσις ίδιου σώματος ἀγροτικῆς ἀσφαλείας.

Διαιργάνωσις τῆς λιμενοφυλακῆς ὡς σώματος δημοσίας ἀσφαλείας.

Θ'. Ἐκπαίδευσις

Ἐφαρμογὴ τῆς ἀναγκαστικῆς δημοτικῆς ἐκπαίδευσεως ἔξαστους κύκλους. Τόνωσις καὶ ἐκλαίκευσις τῆς στοιχειώδους ἐκπαίδευσεως καὶ ἡμικὴ ἀνύ-

ψωσις τοῦ διδακτικοῦ προσωπικοῦ αὐτῆς μὲ εἰδικὴν προπαρασκευὴν τῶν διδασκάλων ἀγροτικῶν περιφερειῶν ἐν εἰδικοῖς διδασκαλείοις.

Συγχρόνευστοῦ τῶν Ἐλληνικῶν σχολείων καὶ Γυμνασίων εἰς ἔκατάξια Γυμνάσια.

Ἐπαύξησις τοῦ ἀριθμοῦ τῶν σχολείων πρακτικῆς μέσης ἑκπαιδεύσεως ἐπὶ ἐλαττώσει τῆς ακαδημῆς.

Ἐνίσχυσις τῆς ἑκπαιδεύσεως τῶν Μουσουλμανικῶν καὶ Ἰσραηλιτικῶν κοινοτήτων.

I'. Ἐκκλησία

Ἐνίσχυσις τῆς ἡθικοπλαστικῆς ἀποστολῆς τοῦ ἀλήρου.

Προστασία πάντων τῶν θρησκευμάτων καὶ δογμάτων.

IA'. Στρατὸς καὶ Στόλος

Ἀποκατάστασις τῆς ἁνότητος ἐν τῷ στρατῷ καὶ τῷ στόλῳ καὶ συγκρότησις τῆς ἀναγκαιούσης πρὸς ὑπεράσπισιν τῶν ἔθνικῶν συμφερόντων πολεμικῆς δυνάμεως.

Ἐχοντες τὴν πεποίθησιν ὅτι διὰ τοῦ ἀνωτέρου προγράμματος, τοῦ ὅποιου αἱ γενικαὶ ἀρχαὶ ἀποτελοῦν δόγμα πολιτικῆς πίστεως διὰ τὰ μέλη τοῦ κόμματος ἡμῶν, ἀνταποκρινομένης εἰς τὰς ἀνάγκας καὶ τοὺς πόλους τῆς μεγάλης πλειοψηφίας τοῦ ἐλληνικοῦ λαοῦ, ζητοῦμεν παρ' αὐτοῦ τὴν θετικήν αὐτοῦ συνδρομὴν πρὸς πραγματοποίησιν καὶ ἐφαρμογὴν τῶν διὰ τοῦ προγράμματος τούτου ἔξαγγελομένων μέτρων.

Ιωάννης Μεταξᾶς

29

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΟΥ Ι. ΜΕΤΑΞΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΠΡΩΤΥΠΟΥΡΓΟ Σ. ΚΡΟΚΙΔΑ

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 3 Νοεμβρίου 1922

Ἄξιότιμε Κύριε Πρόεδρε,

Ἐνεργῶν ἐν ὀνόματι διοικήρου τοῦ κόμματος τῶν Ἐλευθεροφρόνων τοῦ ὅποιου ἔχω τὴν τιμὴν νὰ ἡγούμασι, κρίνω ἀπάρατητον ὅπως ἐπιστήσω τὴν προσοχὴν τῆς Κυβερνήσεως ἐπὶ τῆς διυτιφορίας καὶ τοῦ ἐρεθισμοῦ τῆς κοινῆς γνώμης, ἔνεκα τῆς διεξαγομένης δίκης τῶν κατηγορουμένων, ὡς ὑπότιτλων τῆς Μικρασιατικῆς καταστροφῆς.

Ἐνίκα πασίγνωστον ὅτι τὸ κόμμα τῶν Ἐλευθεροφρόνων, ἐγὼ δὲ προσωπικῶς καὶ πρὸ τῆς συγκροτήσεως αὐτοῦ, εἴμεθα ἀντίθετοι τῆς ἀσκήθεστος Μικρασιατικῆς πολιτικῆς, ποιῶ δὲ περιστότερον ἀντίθετοι κατὰ τοῦ τρόπου καθ' ὃν αὐτὴ ἐφημρωσθεῖ κατὰ τὴν τελευταῖαν διετίαν. Τὰς γνώμας δὲ αὐτᾶς ἡμῶν ὑπεστρέψαμεν δημοσίᾳ καὶ παντὶ τρόπῳ προσεπαθήσαμεν ὅπως προλάβωμεν τὰς συμφοράς, αἰτινες ἐπῆλθον κατὰ τῆς Ἐλλάδος. Συνεπῶς οὐδεμίᾳ παρεχήγησες ἐπιτρέπεται νὰ γεννηθῇ ὅτι τὸ σημερινὸν ἡμῶν διάβημα προσέρχεται ἐκ πολιτικῆς διυφρόσυνης πρὸς τοὺς κατηγορουμένους. Φρονοῦμεν δὲ ἀδιστάκτως ὅτι ἐν τῇ προκειμένῃ ὑπόθεσει ἡ φωνὴ ἡμῶν εἶναι ἡ μᾶλλον ἀμερόληπτος ἐν τῇ χώρᾳ τούτῃ.

Καθ' ἡμᾶς οὐδεὶς δισταγμός δύναται νὰ χωρήσῃ ὅτι πρέπει νὰ ἀναζητηθῶσι δι' ὅσον ἔνεστι εὑρεῖσα ἐρεύνης καὶ νό τιμωρηθῶσιν οἱ ὑπότιτλοι τῆς ἔθνικῆς συμφορᾶς. Τοῦτο δύναται νὰ γίνη δι' ἐπευσμένης διαδικασίας ἐν μέσῳ τῆς δέσεις διαμάχης τῶν πολιτικῶν παθῶν, ητις διαμάχη δῆλωστε εἶναι ἡ πρώτη καὶ κυρια λατία τῶν συμφορῶν μας. Οὕτε δύναται νὰ ἀραιφεθῇ ἀπὸ τοῦ ἐλληνικοῦ λαοῦ τὸ δικαίωμα καὶ καθῆκον συγχρόνως, δπως αὐτὸς οὗτος, διὰ τῶν ἐλευθέρων καὶ νομίμων ἐκλεχθησομένων ἀντιτροσώπων αὐτοῦ,

συνεργομένων ἐν Συντακτικῇ Συνελεύσει, κρίνη καὶ δικάση ἐκείνους εἰς τοὺς ὅποιους διὰδικτος ἐνεπιστεύθη τὴν διαχείρισιν τῶν τυχῶν αὐτοῦ.

Ἄκριβῶς δὲ τὸ συναίσθημα δητι, διὰ τοῦ τρόπου τῆς διεξαγωγῆς τῆς προκειμένης δίκης, παραμερίζεται διὰ ἐλληνικὸς λαὸς τιθέμενος ἐν δευτέρᾳ μοιρᾷ, γεννᾶ τὴν δυσφορίαν ἐπὶ τῆς ὅποιας ἐπεστήσαμεν καὶ ἐφιστῶμεν τὴν προσοχὴν τῆς Κυβερνήσεως. Δὲν πρέπει νὰ παροραθῇ ὅτι ἡ προκειμένη δίκη διεξάγεται ἐπὶ τῇ βάσει διοικατίας εὐρισκομένης εἰς τελείων ἀντίθεσην πρὸς τὸ ισχὺν Σύνταγμα. Καὶ ποιναὶ ἀκόμη ὀρίσθησαν, τὰς ὅποιας ρητῶς ἀποκλείεται τὸ Σύνταγμα τοῦτο, τὸ ὅποιον ἐν τούτοις ἀποτελεῖ τὴν μόνην μέχρι τοῦδε γνωστὴν ἔκφρασιν τῆς θελήσεως τοῦ ἐλληνικοῦ λαοῦ.

Δὲν ἀποκλείεται βεβαίως ἐν τῷ μεταξύ διὰδικτος νὰ μετέβαλε γνώμην. Δὲν ἀποκλείεται ἡ σημερινὴ θέλησις τοῦ νὰ εἰναι σύμφωνος πρὸς τὰ διὰ τῆς δίκης ταύτης θεσπισθέντα. Ἀλλὰ τὴν μεταβολὴν ταύτην τῆς γνώμης τοῦ διὰ ἐλληνικὸς λαὸς μόνον διὰ Συντακτικῆς Συνελεύσεως, ἐξ ἐλευθέρων ἐλλογῶν προερχομένης, δύναται νὰ ἐκφράσῃ.

Τί θέλει συμβῆ, ἐάν ἀφ' ἐνὸς ἡ ἀπόφασις τοῦ Ἐπαναστατικοῦ Δικαστηρίου, καθισταμένη τελεσθέντος, ἐπιβάλλῃ ποινὰς τῶν ὅποιων ἡ ἐκτέλεσις νὰ ἔχῃ ἀνεπανόρθωτα ἀποτελέσματα, ἀφ' ἐπέρου δὲ ἡ μετά τινα χρόνον συνεργομένην Ἐθνοσυνέλευσις δὲν κυρώσῃ τὸ εἰδος τοῦ διαδικασίας τὸ ὅποιον ἐφημρόσθη; Ποιά ἀνθρωπίνη δύναμις θὰ ἐπανόρθωσῃ τὸ ἀνεπανόρθωτον, καὶ τίνος οἱ δμοι θὰ βαστάσωσι τὴν κοινοτικαὶ ἀπέναντι τοῦ "Ἐθνους εὐθύνης;

Διὰ τοῦτο, κ. Πρόεδρε, ἐπιθυμοῦντες οὐχὶ νὰ κρίνωμεν καθ' οἰονδήποτε τρόπον τὰ γιγνόμενα, προλαμβάνοντες τὴν ἀπέναντι τούτων κρίσιν τοῦ ἐλληνικοῦ λαοῦ, ἀλλὰ νὰ παράσχωμεν εἰς τὴν Κυβέρνησην συνδρομὴν διπος κατευθύνη τὴν κατάστασιν πρὸς ὄμαλωτέραν ἔξειλυν, καὶ ίδιως πρὸς κατευνασμὸν τῶν παθῶν, διὰ τὰς εἰναι διπαραίτητος διὰ τὴν σωτηρίαν τῆς χώρας ταύτην, εἰς τῆς διότοις τὸ σύνορα παίζεται κατὰ τὴν στιγμὴν τούτην ἡ τύχη, ὑποβάλλομεν τὴν γνώμην ἵνα δοθῇ εἰς τοὺς κατηγορουμένους τὸ δικαίωμα τῆς ἐφέσεως κατὰ τῆς ἀποφάσεως τοῦ Ἐπαναστατικοῦ Δικαστηρίου πρὸς τὴν μέλλουσαν νὰ συγκληθῇ Ἐθνοσυνέλευσις καὶ συνεπῶς ἀνασταλῇ ἡ ἐκτέλεσις τῶν καταγνωσθησομένων ποινῶν, μέχρι τῆς τελεσθέντος ἀποφάσεως τῆς Εθνοσυνελεύσεως.

Τοιαύτη λύσις, ἔχουσα δόμοια προηγούμενα καὶ τὴν ἴστορία δῆλων μεγάλων λαῶν, θὰ ἡτο σύμφωνος καὶ πρὸς τὸ ἀσάλευτον δόγμα τῆς κυριαρχίας τοῦ ἐλληνικοῦ λαοῦ, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸ πνεῦμα τῆς Ἐπαναστάσεως, ητις ἐθεώρησεν ὑποχρέωσιν αὐτῆς νὰ ζητήσῃ σύγκλησιν νέας Ἐθνοσυνελεύσεως, διπος διὰ τὰ ταύτης δὲ λαὸς ἐκφράσῃ τὴν κυριαρχον αὐτοῦ θέλησιν.

Ἐδελπιστῶ, κ. Πρόεδρε, ὅτι τὴν γνώμην ἡμῶν ταύτην, ητις εἰναι καὶ γνώμη — εἰμαι βέβαιος περὶ τούτου — τῆς μεγάλης πλειονότητος, σχεδὸν τῆς ὄλοτης τοῦ ἐλληνικοῦ λαοῦ, θὰ μελετήσῃ ἡ Κυβέρνησης μετὰ τῆς δεούσης προσοχῆς. Βεβαιωθήτε δὲ ὅτι ἡ παραδοχὴ αὐτῆς θὰ φέρῃ ἀληθῆ ἀνακούφισιν εἰς τὴν κοινὴν γνώμην, καὶ θὰ στρέψῃ τὴν προσοχὴν αὐτῆς ἐκεῖ διπος κρίνεται σήμερον ἡ τύχη τοῦ "Ἐθνους.

Διατελῶ μετὰ πάσης τιμῆς

Ιωάννης Μεταξᾶς